

4.

tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Bartos Erika:
Szent Anna-tó
Gryllus Vilmos:
Élet a tóban
Zelk Zoltán: Gólya, gólya
Finy Petra:
Az öreg vízisikló
Finy Petra: A lány, aki
tudott a vízen járni

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Internet, projektor,
hangfal

Rajzlap (A3-as, A4-es),
rajzeszközök
Kollázskészítés anyagai,
eszközei: színes papírok,
olló, ragasztó

ÉVFOLYAM

1–2. osztály

Tavak meséi

2 × 45 vagy 3 × 45 perces

komplex szövegfeldolgozó és képalkotó óra
(magyar, természetismeret, ének-zene,
kreatív szövegalkotás, vizuális kultúra)

Tavaink mesésen szépek, életük mesébe illő. A gyerekek tavakról alkotott képét differenciáljuk versek, mesék és természeti képek segítségével. Vízi állatokkal is megismerkednek mesei szerephelyzetben, amit képalkotással, mesemondással teljesítenek ki.

Áttekintő vázlat

4.1 Tavak élete	45 perc
4.1a Tavaink	10 perc
4.1b Tóleány	15 perc
4.1c Élet a tóban	10 perc
4.1d Gólyamese	10 perc
4.2 Vízi lények meséi	45 vagy 2 × 45 perc
4.2a Vízisiklók és molnárkák	10/15 perc
4.2b Siklómese, molnárkamese	35/75 perc
Összesen:	2 × 45 vagy 3 × 45 perc

A mesefeldolgozó csoportmunka bőven elhúzódhat, ezért érdemes rászanni egy plusz tanórát (rajzórát), ha megtehetjük. A csoportok munka közben jól különüljenek el egymástól, amihez érdemes átrendezni a termet.

FELADATOK LEÍRÁSA

4.1 Tavak élete

4.1a Tavaink

A forrásvíz patakba ömlik, a patak folyóba, a folyó a széles folyamba, a folyam pedig a tengerbe. Igen ám, de néha a patak, a folyó útjába kerül egy mélyedés, és akkor a víz kitölti azt a mélyedést. Hegyek között és sík vidéken is vannak ilyen mély területek, amiben megáll, megállapodik a víz. Tudjátok-e, hogy nevezzük az ilyen állóvizeket?

A folyóvizek és a legtöbb tó vize is édes, vagyis iható víz. A tenger vize viszont sós, és ivásra nem alkalmas.

JEGYZETEIM

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek tavakról alkotott képének differenciálása versek és a természet képeinek összehasonlításával.

Néhány nevezetes magyarországi és erdélyi tó képét láthatjuk a *Tavaink* című tankockán (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán). Melyiket ismeritek? Melyiknek tudjátok a nevét? A képek kattintással nagyíthatók, a nevüket az *i* fölött találjuk. Mi a különbség a sík és alacsony hegyes-dombos vidéken és a magas hegyek völgyeiben, medencéiben fekvő tavak között?

4.1b Tóleány

Nézzük meg újra a Szent Anna-tó képét! Mihez hasonlít?

Figyeljék meg a gyerekek, mihez hasonlítja [Bartos Erika](#) *Szent Anna-tó* című versében! Olvassuk fel a verset, majd fejtjük meg a képeit! Milyen lány ez a Szent-Anna tó?

Vajon honnan kaphatta ezt a szép nevet? Közösén alkossunk a szereplésével egy mesét!

15
perc

Vedd figyelembe!

Szent Anna a keresztény legendáriumban Jézus anyjának, Máriának az édesanyja. A Szent Anna-tó azonban nem róla kapta a nevét. Eredetmondája elég kegyetlen, ezért nem javasoljuk az elmesélését. Legfeljebb néhány mondattal utalhatunk rá, ha rákérdeznek a gyerekek. A legenda olvasható a tó Wikipédia-oldalán (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán).

4.1c Élet a tóban

Alacsonyabb területeken, ahol nincsenek magas hegyek, másképpen néz ki egy tó. Nem fenyőerdő veszi körül, hanem nádas vagy füzes. És gyakran ellepi a tó felszínét a békanyál, ami nem más, mint moszat és alga.

Hallgassuk meg [Gryllus Vilmos](#) *Élet a tóban* című dalát gyerekek előadásában, majd párosítsuk az első versszak szavait a tankocka képeivel! Végül állítsuk össze a versszakot! (Az *Élet a tóban* című tankocka elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán. A hangfelvétel is a tankockán található.)

Olvassuk el a verset a szöveggyűjteményből, és tanuljuk meg énekelni! A hangfelvétel elején a szóló ének szépen követhető.

10
perc

4.1d Gólyamese

Mit jelent a tóban, tó körül élő lényeknek a tó?

Megtudjuk, ha elolvassuk [Zelk Zoltán](#) *Gólya, gólya* című versét.

A verset egy vállalkozó gyerek olvassa fel, majd keressük a választ a versben megfogalmazódó kérdésekre!

A gólya számára hol kezdődik, és hol ér véget a világ?

Tudjátok-e, mit eszik, mivel táplálkozik a gólya?

10
perc

Nézzük meg újra a Fehér-tó képét kinagyítva a *Tavaink* című tankockán!

Képzeljétek magatokat a gólya helyébe! Figyeljétek a tavat az ő szemével! Mit lát?

Mire figyel? Közvetítsük a gólya „gondolatait” – alkossunk közösén gólyamesét!

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Képgaléria: tavak megfigyelése, azonosítása
Versek olvasása, értelmezése, szóbeli mesealkotás
Dalhallgatás, éneklés
Interaktív multimédiás feladat: szókapcsolatok, képek párosítása

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Vízi állatok mesei szerepben való megismerése, képalkotás, mesemondás.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Interaktív multimédiás feladat: csoportosítás, filmek megtekintése
Szereplőválasztás, csoportalakítás
Meseolvasás, szövegfeldolgozás csoportmunkában
Kép vagy képsor alkotása, mesemondás a képek segítségével

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Rajzlap (A3-as, A4-es), rajzeszközök
Kollázskészítés anyagai, eszközei: színes papírok, olló, ragasztó

4.2 Vízi lények meséi

4.2a Vízisiklók és molnárkák

A víz számtalan lénynek az otthona, világa. Nemcsak a vizekben, hanem a vizeken, a vizek partján is sokféle élőlény nyüzsög.

Ezek közül most kettővel, a vízisiklóval és molnárpóloskával fogunk megismerkedni. A két élőlény képeit látjátok sorban felvillanni a tankockán, köztük egy-egy videót is. Húzzátok ezeket az állat nevéhez, és nézzétek meg a filmeket!

(A *Vízisiklók és molnárkák* című tankocka elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.)

Ha mesében szerepelne a két állat, melyik mesét szeretnéd inkább megismerni? A siklómesét vagy a molnárkamesét? Válassza ki mindenkinek az egyiket [Finy Petra](#) meséi közül:

- *Az öreg vízisikló* (siklómesé),
- *A lány, aki tudott a vízen járni* (molnárkamesé).

Majd a siklók és molnárkák alkossanak külön kis (max. öt-hat fős) csoportokat! Egy meséhez több csoport is alakulhat.

4.2b Siklómesé, molnárkamesé

A csoportok üljenek össze, és önállóan olvassák el a mesét, majd beszélgessenek róla a következő szempontok szerint!

- Kik szerepelnek a mesében?
- Milyen környezetben játszódik a mese?
- Találtak-e szavakat, amit meg kell magyarázni?
- Mi okoz problémát (konfliktust) a történetben?
- Hogyan oldódik ez meg? Ki és hogyan segít?

A csoport közös munkával készítsen mesélő képet, képeket: olyan kollázsképet vagy rajzot, ami elmeséli a történetet!

Készíthet a csoport egyetlen képet, ami összefoglalja a mese lényegét, de készíthet képsorozatot is, ami a mese fázisait mutatja be.

Végül a csoportok mutassák be a képeiket, és mondják el tömören a többieknek a mesét!

JEGYZETEIM

Vedd figyelembe!

A szómagyarázathoz, ha kérik a csoportok, adjunk segítséget személyesen (pl. zsombékos, boglárkahajú, csilpcsalpfüzike). Vihetünk be ehhez madár- és virághatározót, természetkönyvet is.

A munka, főleg a rajzos része, bőven elhúzódhat, és ha rá tudunk szánni még egy órát, átnyúlhat a következő órába is.

Variáció

Házi feladatként adhatjuk, hogy a gyerekek olvassák el a másik mesét is, amivel nem foglalkoztak az órán.

